

Poema de Paris a Helena

I

Aquí jo, el fill de Príam, desitja, Helena filla de Leda,
permís per saludar-te un moment quan estiguis sola.
¿M'explico? O ja es veu el foc des d'una hora lluny
i tonto de mi delato el que sento més del que voldria?
Preferiria portar-ho més amagat i en secret, la veritat,
fins que ja no em torbés cap mescla de por i alegria.
¡Dissimulo de pena! Tot i així, ¿qui pot el foc ocultar
si per la seva pròpia llum sempre es delata? Jo no puc.
<< “Visc entre flames” exhala el meu cor al bategar>>,
si vols que t'il·lustri com sóc amb una frase ben maca.
Et demano comprensió pel qui s'acaba de declarar,
i no llegeixis de mala gana la resta de paraules,
sinó amb aquella teva carona de nina tant dolça,
que tot el que mira, toca i escolta ho perdona.

II

Estic animat, només pensar que de grat acceptes llegir-me
abrigo esperances de viure el dia que em deixis besar-te.
Desitjo que sigui ben aviat, al cap davall se'm va prometre,
abans de visitar-te, que et convertiries en la meva esposa.
Fou Venus, mare de l'Amor, qui m'ha guiat de dret aquí
(no vull que d'innocent pequis), i no un baix i fugaç capritx.
Ella, immortal, em jurà, “Tu Paris et casaràs amb Helena”,
com un regal al meu bon criteri. I aquí estic, ¡boig per tu!
Gràcies a Venus m'he embarcat en tant fogosa empresa:
amb els seus sospirs s'han inflat les meves règies veles
¡Com els meus vaixells no havien de superar tempestats
i creuar lleugers com fulles totes les aigües fins trobar-te!
Ai, ¿creies que venia per vendre riqueses des del meu país,
o potser a passejar-me per la teva terra? No, ¡vinc a besar-te!

Jo no somio en diners ni llocs afables ;Si tot això em sobra!
A tu et busco, Helena, a tu ja et desitjava abans de conèixer-te
;Sí! L'audàcia del meu cor s'avançà al que la vista ara admira.
No hi ha res d'estrany si t'estimo, el sentiment ja té història:
Les fletxes d'Amor han recorregut dins meu grans distàncies.
;Així ho ha volgut el Destí! Ara no vulguis combatre-ho, Helena,
sinó escolta tot quant t'explico perquè resulta ser veritable.

III

Sortia de comptes la meva mare, Hècuba, amb mi al ventre,
tothom sospitava que jo ja no tardaria gaire en veure el dia,
quan, negre nit, somià angoixada parir una incendiària pira;
despertà entre suors freds i notant la panxa bullir en flames.
-Oracle, ¿què significa el somni? - Pregà en plors ma mare.
-El teu fill, Paris, encendrà fins les cendres la gran Troia-.
Però errà! Aquell devastador foc només a mi m'inflama:
La meva pàtria bé respira, mentre jo, mira'm, per tu sospiro.
;Ai! Pel nefast somni m'exiliaren a vagar per salvatges terres,
així vaig créixer ;De qualsevol manera! Però ningú s'enganya
quan s'adona del meu aspecte i el vigor que de dins meu aflora:
Jo sóc Paris de Troia, i enmig de deu mil homes no se'm oblida.

IV

Hi ha un lloc en el bell mig de la frondosa Ida,
et parlo d'un paratge ufanós, silvestre i apartat,
verge de remats, fressat d'alts pins i plàcides alzines,
inhòspit a les rudes cabres de muntanya ;És diví!
Allà jeia jo, tranquil, serè, com un estanc d'aigua,
atalaiant l'horitzó discernia, minsa, la gran Troia:
el seu port, els temples, les seves brillants muralles.
;No t'ho creuràs! De cop el terra trontollà i retronà,
el cel clar, però al meu voltant la selva es foragitava.
¿Saps qui se'm va presentar? Increïble, el diví Atles,
solemne i imponent alçant gràcil la seva daurada vara.

Encara no sé com aquella inhumana visió no em fulminà
¿I com és que em resulta lícit explicar-te-la? Ho ignoro.
Però Atlas no anava sol, l'acompanyaven tres deesses:
Venus, Hera i la jove Palas. Sí, el meu rostre era un drama
-¿Sóc massa home per tanta dona!- I les cruels se'n reien
-Torna en sí, aixeca't, no hi ha res a témer- El Tità em deia.
Però ni glop araire podia: el cor volia saltar i anar a Troia.
I Atlas continuà:-Tu, Paris, seràs el jutge de la Bellesa-
Aquí les deesses callaren, em miraren directe, assentiren.
¿Santa trinitat! ¿Que difícil és saber escollir la més guapa!
Vaig posar-me de peus tot recobrant valor, sentits i criteri.
Ja sense por les repassava de fit a fit, escoltava les promeses:
Hera, experimentada, m'afalagava amb territoris i governs;
Pales, la seva filla, em regalava una Valentia sense igual.
Per un pobre mortal com jo el més just fora aplaudir les tres,
desgraciadament no m'era permès ¿Quina triaria com a model?
La dolça i coqueta Venus, mentrestant, es burlava de les rivals:
-¿Quina mena de regals són aquests?- Xiuxiuejava, tot cantant:
-¿Vigila! Que no et sedueixin, Paris, aquestes ampulloses ofertes,
encara que no t'ho semblin són temibles i incertes. Escolta'm a mi:
Jo et daré a qui estimar per sempre, Helena, la bella filla de Leda.-
-¿Qui?- Protestà contrariada Palas, la molt tendre i revolucionària.
La resposta tronà: -La més bella de les mortals, estimada "nècia"-
¿Capritxoses deesses! Són tant encisadores com despietades.
Venus sabia que no podria refusar-te de cap manera
¿Si la sola ombra del teu nom apaga regnes i gestes!
Quina sàvia decisió: Per l'Amor triomfant la diadema.
Sota la seva benedicció Troia em tornà a obrir les portes,
la gran ciutat em féu festes mentre jo explicava la història
¿I l'oracle albirà quina mena de foc de mi emana, Helena!

V

Així com jo et desitjo així moltes noies em desitgen,
però el que tantes volen només tu, joiosa, ho pots tenir.
Filles de reis i personatges notables arreu em reclamen
¡I quantes nimfes quedaren ben cuites de tant estimar-me!
Énoe era, de segur, la més agraciada ¡Però no fou prou!
M'avorrien quan, per Venus, amb tu abrigava esperances
¡Ai, fantasia! A Troia et cercava en cada plaça, cada noia.
Despert, els meus ulls no deixaven mai de veure't, Helena,
de nit, amb el cos per tu exhaust, se'm despertava l'ànima;
ja no sé quan et sentia més a prop ¡Potser agafant el son?
¡Delirava! Com tots els qui amb Déus immortals parlen.
-Què em passarà quan la trobi si vivint ara lluny ja li xerro-
Em torbava -¡I si quan l'agafi m'ataca ferotge amb un plor?-
La meva ànima així dialogava i dialogava indecisa i poruga
¡Que fart estava de, boig, voltar i revoltar sobre mi mateix!
I apuntant amb el braç sobre el mar immens, als Déus proferí:
-Allà se'm traça el camí-. I una fogosa voluntat s'obrí pas:
Començant per escapçar gruixuts pinars, que seran vaixells,
deixava el Tàrtar pelat i el port, de naus, fent un bon reguitzell.

VI

Serà etern el dia que la gran Troia en plors i planys em *despedí*.
El pare i la mare, drets, em pregaren posposar aquella marxa
i Cassandra, ma germana, ben despentinada m'exclamava:
-¡Per què corres? Tornaràs portant-nos incendis, ¡insensat!
No saps rere quina infernal flama et llança cruel el Destí.-
Mentre jo hissava veles ses llàgrimes es desfeien en la mar
¡Ai! Cassandra ho endevinà. Fou saludar-te i admetre la veritat:
l'amor per tu, preciosa, s'ha reviscolat sense límit ni mesura,
i tant ha crescut la meva follia que cap cosa veig més clara.

VII

Avui jo sóc el teu invitat, el teu marit m'acull a casa.
M'ensenya, bon amfitrió, les riqueses d'aquesta pàtria.
Però només tinc ulls per seguir-te, badoc, les paraules
;Sempre saps què dir! Fa mal que siguis tant afable.
I quan es pon el sol i surts a la terrassa, jo, t'espio,
perquè atònic et confonc amb Venus, la més guapa.
Potser em diràs que exagero, i t'honra ser modesta,
Però creu-me: no he visitat ciutat que no t'alabi, reina.
La teva fama és notòria, no sóc l'únic que t'admiro,
però només a mi m'és lícit, pels Déus, somiar tenir-te.
Teseu fou, és claríssim, el més assenyat dels homes:
no dubtà ni un segon a segrestar-te quan nua jugaves
¿Quin pobre home renunciaria a tant feliç espectacle?
Ell no podia, el seu heroic esperit l'impedia abstenir-se.
Per això aplaudeixo de grat el seu famós rapte ;Magnífic!
Per això ni entenc ni aprovo que llavors et tornés a casa:
Tu, exòtica presa grega, ets digna de ser conservada sempre.
;Que m'arrenquin el cap, però que del teu costat no m'apartin!
¿Creus que les meves mans et deixarien volar? ;No són tontes!
Un cop es prova el nèctar dels Déus ¿Qui vol tornar a ser home?
I si t'hagués de perdre, abans quelcom teu segur que em quedo,
només així la passió que em mou recordaria una alegria teva
;Hauria tingut sentit l'aventura! Ai, les mans buides pesen.
Ho confesso: jo sí hauria sacrificat la teva valuosa virginitat
;Almenys em consolaria haver-ho intentat! Amb tu persisteixo:
sóc Paris ;Entrega't a l'esvelta flama de la meva pira, Helena!
Et vaig escollir d'immediat menyspreant governs i riqueses,
;I pel pes de les teves abraçades la Valentia de Palas queia!
¿Potser aquell judici fou el d'un il·lús? No me'n penedeixo.
Només et prego, dolça nina, que no em neguis mai esperances,
perquè Helena: de ser perseguida tu ets la dona més digna.

VIII

No sóc un pelacanyes que et vol per ser de bona família,
casant-he amb mi no perdràs pas ni reputació ni fama.
Príam, el meu pare, domina per herència mitja Àsia:
és una terra pròspera, ben rica, culta i refinada.
¿Has vist mai una ciutat troiana? Al·lucinaries,
plena d'activitats humanes, *glamurosa* en temples.
¿I les seves muralles? Els savis les han fet inexpugnables.
Quan arribis a casa meva diràs -¿Vivia en la pobresa!-
Tanmateix ni puc ni vull menystenir la teva Esparta;
de la seva aspre terra ha florit ufana la flor més tendre,
¿Qui no creu encara en miracles? Que vingui i t'admiri
¿Oh, prodigiós país, eternament protegit i santificat sigues!
Però vull que m'acompanyis, que la meva llar sigui la teva.
Entrega't ja sense resistència ¡Deixa la força per les lletges!
Els pèrfids cardos punxen i les ortigues *escouen* traïdores
¿Deixem que se'ls mengin els afamats burros de les carretes!
-¿I les belles roses silvestres?- Replicaràs rient i provocadora.
Cert, però aquestes punxen, només, a les mans més grosseres.
Per això no ho entenc: -¿Què fas casada amb aquest teu home?-
Tu, la més esplèndida rosa, ¿per què no et vestires d'espines?
Vale, mana sobre moltes famílies i a tu mai de res et falta
¿Però això ho és tot? Creu-me, ell no et mereix per esposa.
No ho puc entendre ¡Em revoltó! ¿És que m'equivoco?
Vinga, comparem amb ell: ¿Qui dels dos és més digne?
Jo sóc jove i ben plantat, ell ja fa temps que declina
¡Maleït sigui! Odio veure com t'abraça i acarona,
la seva noble hospitalitat em resulta cruel, insofrible,
sobretot quan a la vista de tothom s'acosta i et besa
¿No m'has vist mai apurar d'un glop la plena copa
i un cop buida amagar-m'hi com un nen darrera?
Clar, en aquest instant els teus llavis cap a ell giren.
¡I quan mengem! T'agafa i amanyaga amb la panxa,
mentre la meva es traboca, perdo l'hora i la gana.

Alguna vegada se m'ha escapat algun trist gemec,
I tu, *enterada*, ni el somriure mantingueres secret
¡Ai burleta! Et diverteix veure a Paris queixar-se
¡Queixar-se, passar gana, insomni i emborratxar-se!
I és que sovint intento apagar en vi aquesta boja flama,
però fàcilment m'emborratxo, i anant gat... ¡Udolo!
Ho confesso: ¡Hi ha tantes coses que no vull veure!
Però si tanco els ulls, pobres, llavors et reclamen.
Així estic: et miro i no et miro ¡M'ets un miratge!
¡Tant de bo ningú noti aquesta follia! Impossible.
Tu mateixa esbrinares què se'm cou per dintre;
no t'enganyis: notes les meves ferides ¡Les notes!
I espero que siguis la única ¡Per això contra mi lluito!
Em forjo una, dos i fins a tres consciències pròpies,
com en la guerra, és vital alçar vàries fronteres.
I és que temo ser assaltat per intrusos i feres
quan ploro al reconèixer que a tot hora et vigilo
¿Que dir-li al teu marit si em veu fet una nena?
¿Que no sóc feliç aquí, potser? Sí, per tu menteixo,
i en raó prefereixo tirar-me al vi, riure i fer festa
¡Amagar les llàgrimes cantant amoroses històries!
D'aquesta alegre forma em delato i alhora callo,
mentre sempre m'aplaudeixes, Helena, la primera
¡Juro pels déus que saps de sobres que te les dedico!
¿Com ho sé? Fa massa temps que et porto a dintre,
em fas tant de mal que no te'n oblidó cap ni una:
tot allò que dius, toques i mires per mi són agulles,
em traspassen la pell, punxen l'ós, sagnen i em dolen.
I d'aquest dolor interior floreix una consciència teva,
tu la desconeixes, feliç criatura, però a mi em tortura;
si sempre callo és, no t'enganyis, perquè sento massa.
Allò que per tu és inconsciència, per mi, ciència pura:
comprend, pobre de mi, massa bé tot el que et passa.
És ben bé, que per tal de ser feliç a tu mateixa t'amagues.

¡I voldria imitar-te! Però són trucs que ja no em valen.
Estic massa malalt; només tu ets el remei que em salva
¡O i tant que sí! Viure és patir i amb tu visc el doble.
Recordo una festa, jo cantava ebri d'amor sobre la taula,
i el traïdor del teu vestit se't desfer deixant un pit a l'aire.
Gèlid i perplex, vaig emmudir: -¡Quina cosa més perfecte!-
Crec que aquella nit jo sol em vaig polir una bota entera;
ben cuit em tombava amb les teves amigues, les molestava.
Algunes d'elles, com Etre, des de llavors que no em parlen.
¡Et temen Helena! Creuen que encara provaré de lligar-me-les,
perquè tu vols ignorar-ho, però que em desitges, elles ho saben.
¿Per què no feu un certamen a Esparta amb tu com a premi?
Llavors em veuries desplegar com mai el meu farcit ingeni,
i del cert sabries com el meu valor té una sola recompensa.
Però mira'm: només em queda agenollar-me i suplicar-te,
enviar-te cartes boges i tontes, replenes de sinceres lletres.
¡Sóc estúpid! Em pegues i cada vegada torno a posar la galta.
No puc fer altra cosa sinó esperar, dura Helena, que aflueixis
com el capità que aguanta ferm el timó enmig de la tempesta.
O amb tu torno victoriós a Troia o aquí mateix m'enterres;
No hi ha terme mig ¡Deixem la mediocritat pel seny del poble!
Que arribaria aquest extrem ja m'ho prometé el savi oracle
¡I ma germana m'avisà! Però fidel obeeixo al Destí, Helena.
Fes tu el mateix, ¡vinga!, de segur que no et costarà gaire.
Deixa de negar l'amor, demana als Déus quant vulguis:
tu seràs meva i jo, Paris de Troia, el teu marit per sempre

IX

¿Sents vergonya? ¿Creus que estimar-me no és correcte?
Ai, ets tant ingènua, preciosa... per no dir "Simple".
¿Creus que una bellesa com la teva pot restar impune?
¡O canvies de cara o deixes de ser tant dura!
I és que bellesa i castedat sempre es barallen
¡Mira a Venus! En tot cas, sigues casta a casa meva,

i que el meu cas sigui el teu únic error en vida
¡Siguem dolents ara! Així donarem peu a casar-nos.
Mira, inclús el teu propi marit t'invita a l'adulteri,
si bé no amb paraules bé amb fets ¡Marxa a Creta!
I sols ens deixa perquè així ens puguem conèixer.
No ho nego, Menelau té una perspicàcia increïble:
“Et deixo l'hoste al teu càrrec, esposa. Que res li falti.”
¡Sembla com si aquest home em llegís les entranyes!
Però dono fe que no fas el que tant bon jan et mana:
em tens passant gana i sense dormir ¡Sóc un hostatge!
En qualsevol cas, és obvi que Menelau gens t'aprecia
¡No veu quan d'encant irresistible emet la teva figura!
Ni la dolçor dels modals ni la distingida i educada parla,
ni molt menys la bogeria despresa pel teu perfum natural
¡Sabia que ja no et somiava olorant la teva fragància!
Sensació, aquesta, massa penetrant per ser imaginada.
Si el teu “neci” t'apreciés com cal, no et deixaria mai sola
¡Ni molt menys amb mi! Un jove troià de sang noble
¡És un pallús! Fent això et considera una noia ordinària,
en aquest cas la seva ¡Que mengi cardos el molt burro!
No fem com ell ¡No siguem idiotes! La nit és nostra
¿Abandones tu el teu llit o vinc jo a fer-te companyia?
-És fosc- Diràs. Cert, avui no es flairen ni lluna ni astres,
però ni un sol d'Agost pot fer ombra a la meva flama.
Besa'm, roba'm l'alè, i sorpresa veuràs fer-se de dia.
Llavors, sota les divinitats que vulguis, amada Helena,
Prega'm, i t'ho prometo ¡Ordena'm, i m'hi ceneixo!
I aconseguixo que amb mi confiïs, no amb històries,
sinó amb actes... amb una conducta irreprotxable.
Confio amb mi: no em seguiràs pas com una esclava,
tu mateixa m'ordenaràs: -Paris, porta'm a Troia-.

X

Entenc el teu temor: estic com un llum, però no sóc neci
¿Per què creus que m'he menjat tant de temps la llengua?
També tinc por, o bé en tenia; ara ho veig tot més clar:
Menelau és fora ¿Qui em pot impedir la sana Victòria?
I si a Teseu res li passà per tenir-te de jove segrestada
¿Per què hauríem de patir? Els Déus ens protegeixen.
I per si ens persegueixen allà hi tinc la meva fidel flota.
Un cop a Troia, les muralles espanten als més salvatges;
a casa meva inclús els Déus hi venen a resguardar-se.
I si Menelau, el neci, ens declarés la guerra, o tota Grècia,
toparien amb el gran Héctor, capità del més ferotge exèrcit,
i jo, amb el dòcil braç que ara t'escriu, empunyaria l'espasa
amb una despietada fúria que només a tu et té per mesura.
Sí, Troia veuria una gran foguera ¡D'enemics consumint-se!
Però tranquil·la, estimada, l'horrible guerra és impossible,
ni Déus ni mortals pararan a obeir la venjança d'un home,
que per pallús i neci m'ha regalat la més bella esposa
¡Hi han assumptes molt més importants al món que nosaltres!
Creu-me: recollim-nos plegats aquesta primera nit, Helena
¡I creem el nostre propi món! Sagrada és aquesta nostra tasca.

R.D.C

